

Handläggare
Moa Nyman de Beau
Moa.nyman-debeau@bracke.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Insatser utan behovsprövning

Vård- och socialavdelningens förslag till beslut

1. Möjligheten till insatser utan individuell behovsprövning införs från den 1 juli 2025.
2. Vård- och socialutskottet får besluta om vilka insatser som får tillhandahållas utan individuell behovsprövning, eventuella villkor för insatsen samt om eventuella undantag från dokumentationsplikten.
3. Ovanstående beslut gäller endast om förslag till ny socialtjänstlag antas och blir gällande från och med den 1 juli 2025.

Sammanfattning av ärendet

Den 1 juli 2025 väntas den nya socialtjänstlagen (NSoL, 2025:xxx) träda i kraft. Lagen ska ge socialtjänsten verktyg att kunna jobba tidigt förebyggande och kunna ge insatser på ett enklare sätt än idag. En ändring från tidigare socialtjänstlag är att socialtjänsten ska kunna tillhandahålla insatser för att tillgodose personliga behov utan individuell behovsprövning (11 kap § 5). Insatserna kan komma att ändras utifrån till exempel behov, resurser och andra intressen.

En förutsättning för att insatser utan behovsprövning ska kunna tillhandahållas är att kommunen beslutar särskilt om vilka insatser det gäller. I beslut om insatser ska även beslut om eventuellt undantag från dokumentationsplikten samt andra eventuella villkor som finns för insatsen ingå.

För att snabbare tillgodose behoven inom socialtjänstens verksamhet bör beslutsrätten om insatserna ligga hos vård- och socialutskottet.

Beskrivning av ärendet

Den nya socialtjänstlagen, som planeras träda i kraft den 1 juli 2025, syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad. Socialtjänsten ska vara lätt att nå och finnas där människor befinner sig, för att kunna ge rätt hjälp i rätt tid.

En av nyheterna som föreslås i nya socialtjänstlagen (2025:xxx) är att

socialtjänsten ges en möjlighet att tillhandahålla insatser för personliga behov till enskilda utan någon individuell behovsprövning. Det syftar till att ge socialtjänsten bättre förutsättningar för att erbjuda tidiga och förebyggande insatser.

Möjligheten att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning ska ses som ett komplement och innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt till behovsprövade insatser eller socialtjänstens skyldigheter att utreda och pröva sådana ansökningar. Den enskilde har alltid rätt till att få en ansökan om insats prövad, även om ansökan avser en insats som tillhandahålls utan individuell behovsbedömning.

Aktuella insatser

De insatser för personliga behov som får tillhandahållas utan individuell behovsprövning kan vara såväl allmänt inriktade som individuellt inriktade insatser som är anpassade efter den enskildes behov. Det är kommunen som beslutar om vilka insatser som ska få tillhandahållas utan någon individuell behovsbedömning.

Vissa insatser för personliga behov har i lagen undantagits från möjligheten att tillhandahållas utan individuell behovsprövning. Dessa insatser är följande:

1. kontaktperson, kontaktfamilj eller kvalificerad kontaktperson,
2. vård i familjehem,
3. vård i LVM-hem,
4. vård i särskilda ungdomshem,
5. vård av barn eller unga mellan 18 och 20 år i jourhem, stödboende, skyddat boende och andra hem för vård eller boende utöver sådana LVM-hem och särskilda ungdomshem som avses i 3 och 4,
6. bostad i ett boende för äldre personer eller för personer med funktionsnedsättning som avses i 8 kap. 4 eller 11 §, och
7. vård i hem för viss annan heldygnsvård.

Vuxna personer som har medföljande barn kommer inte heller kunna ta del av skyddat boende utan individuell behovsprövning. Däremot kommer insatsen skyddat boende utan individuell behovsprövning kunna tillhandahållas till den som har fyllt 21 år och inte har medföljande barn.

11 kap. 5 § i förslaget till ny socialtjänstlag omfattar inte insatser för ekonomiska behov, vilket betyder att ekonomiskt bistånd inte går att tillhandahålla utan individuell behovsprövning.

Villkor

Om kommunen beslutar att erbjuda en insats utan individuell behovsprövning behöver kommunen också ta ställning till vilka villkor som ska gälla för insatsen. Kommunen behöver ta ställning till om insatsen ska vara öppen för alla eller om den enskilde måste uppfylla vissa villkor för att kunna ta del av den.

Dokumentationsskyldighet

I nya socialtjänstlagen har dokumentationsskyldigheten utökats. Dokumentationsskyldigheten kommer även att omfatta insatser i form av rådgivning, stöd- och samarbetssamtal och träffpunkter för olika målgrupper, det vill säga verksamheter som enligt nuvarande socialtjänstlag inte omfattas av någon dokumentationsplikt. I 14 kap. 5 § i förslaget till ny socialtjänstlag framgår att kommunen får, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 §.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet ger inga ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys

Ärendet gör att insatser kan påbörjas tidigare, vilket är positivt för de barn och unga som är i behov av egna- eller familjeinsatser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-04-07

Beslutet skickas till

Vård- och socialavdelningen
Individ- och familjeomsorgschef

Moa Nyman de Beau
Verksamhetsutvecklare

Anneli Valter
Socialchef